

У палаці Яблоновських була велика бібліотека. У кожній бібліотеці (звісно, там, де не живуть справжні бібліофіли) зазвичай більшість непрочитаних книжок — ті, що купили через колір їхніх палітурок, чи й просто тому, що шкіряні оправи гарно пахли. Софійка не була винятком — до таких книжок торкалась кілька перших днів по купівлі, розгортала їх, читала перших пару сторінок, й вони поверталися на визначене їм місце. За якийсь час про них забували чи просто споглядали із неприхованою огидою. Через вартість їх не викидали, але вони ставали непотрібними речами, яких у кожному провінційному палацику чимало.

Набагато менше в бібліотеці було тих книжок, з якими Софійка не розлучалася з дитинства. Вони нагадували їй час, коли вона іще не навчилася проскакувати сторінки, читала з лівого верхнього в нижній правий кут. То, мабуть, єдині книги, які вона справді прочитала в житті й у які повірила.

І прочитані книжки спричинилися до того, що Софійка жила в постійному страху, наче пропустить щось надзвичайне й чарівне у своєму житті. А це ж мусить відбутися, бо ж відбувалось із кожною героїнею її улюблених книжок. Та по сьогодні чомусь так виходило, що справжні розваги, гучні карнавали — це великопанське щастя — відбувалися завше деінде або дізнавалася вона про них надто пізно. Але вперто й постійно будувала плани, як ухопити за хвоста свою пташину щастя, не прогавити миті, коли життя, як уві сні, перетвориться на казку.

* * *

Іще не було п'ятої ранку, як невсипуще небо початку літа почало вдоволено рожевіти і через півгодини проповзло під вії Софійки, вторгшись у темряву її сну. Прокинулась вона задоволеною — сон, темрява і все з ними пов'язане ніколи не будили в юної графині приємних спогадів.

Із яблуком у зубах, наче той пес мисливський зі здобиччю, ходить молода панночка просторою залогою замку — місця собі знайти не годна. І чого? А бозна! Софійка витягла яблуко з рота (на підборіддя потекла кисло-солодка слина, як у дитини), дивиться крізь вікно, а бачить зовсім інше: до їхнього обійстя під'їжджає вершник на арабському конику. Хто б це? Серед знайомих батька таких статних військових немає. Вершник спрямовує погляд у вікно, і її аж сліпить блакить його очей, гіпнотизує. Софійка знає, це непристойно, та не може відвести від незнайомця очей.

— Що таке пані уздріла там, за вікном? — допитується Зоська, її покоївка, з якою у неї здавна приятельські стосунки. Лютує на Зоську, що та збурила її фату-моргану, таке дивне, таке чудове, таке бажане видиво. Тому не повертається до неї. Зоська торкає її плеча, і тут вона не витримує — потік сліз фонтаном б'є з оченят.

— Панночко, люба, що сталося?! — відскочила трохи налякана дівчина.

Софійка кидається їй в обійми.

— Зосенько, я хочу, щоб мене хтось до смерті покохав, як тебе твій Збишек... Аби полюбив мене й не розлюбив довіку... Щоб він так за мною упадав, аж всіх моїх подруг завидки брали... На руках мене носив, цілував без пам'яті й...

Далі юна Софійка не знала, що науявляти і захотіти. Бо захотіти можна, коли бодай щось пережила, бодай одне кохання... Вона ж лиш зачитувалась чужими романами та любовними перипетіями, а її серця не досягло ще жодне почуття. На бали її ще не вивозили. Нашукати собі милого

могла хіба в театрі, та й там вони були досить рідкими гостями, бо Львів навідували не так уже й часто. Звісно, там багацько ставних, хвацьких офіцерів, що їй так подобались, їх можна було зустріти просто на вулиці. Розглядала їх не соромлячись. Вони теж озиралися на юну панну, яка кидала надто цікавські погляди. Підсміхалися у вус й чвалали собі далі.

— У панни все попереду. Я ж бачила, які паничі закидають на вас оком... — потішала Зося.

— Паничі! — байдуже фиркнула Софійка. — Хочу, аби мій коханий був офіцером! У них он яка виправка — жоден цивільний їм не дорівняє!

Треба сказати, що її служниця була ще й чудовим оповідачем. Могла проговорити без упину всеньку нічку. Одна історія перепліталась у неї з іншою, одна подія прозирала крізь другу. Тонке плетиво слів починалось із того, що сталося вранці, а потім охоплювало ціле століття, аби знов повернутися до цін на м'ясо...

Їхню розмову перервав настирний дзвоник, що скликав челядь на обід.

— Скажи матінці, що я не голодна, — кинула Софійка, знову втуплюючись у вікно.

У Софійки був якийсь тоскний, тужний, болючий до судоми прояв особистості, з одного боку — нестримне бажання заявити про себе, з іншого — туга за собою, за тою, що все іще не здійснилась.

— *Rany Boskie!*¹ — скрикнула Зося. — Я й забула! Матінка наказала прибути швидше, бо може буде потрібна допомога за столом, адже у нас сьогодні гості! — скрикну-

¹ Рани Господні! (пол.) — вигук, який часто вживають католики, висловлюючи полярні стани: розпачу, радості, здивування, страху, а навіть і прокляття, як *Good God* (англ.), що відповідає нашому «Господи, Боже мій», так само як і «Чорт забирай».

ла, кинувши хитрого позирка на панночку. Не помилилась — цікавість у Софійки спрацювала одразу ж.

— Часом не знаєш, хто прибув? — на позір байдуже запитала Софійка.

— Ну звідки ж? Мені про таке не сповіщають...

— Піду й я — лиш погляну, хто це до нас завітав.

За великим столом окрім домашніх сиділи двоє поважних чоловіків. Софійка одразу звернула увагу на пана, у якого були пишні вуса та пов'язана на сорочці велика фіолетова кокарда. Батько відрекомендував його як відомого архітектора Людвіга Піхля. Іншого гостя Софійці не треба було представляти — граф Станіслав Скарбек бував у їхньому обійсті не один раз, навіть полюбляв із нею пожартувати. Так зазвичай не звертають уваги на тих, кого знають з дитинства. Софійка, сівши навпроти архітектора, дозволила навіть щось покласти собі в тарілку, правда, більше поїдаючи знаменитість очима й не дуже уважно слухаючи його розлогий виклад стосовно віденського класицизму. Зате «ампір», це нове слово, яке раз у раз уживав пан Людвіг, зацікавив дівчину. Та хоч би якою цікавою була їхня фахова розмова, зрозуміти до кінця, про що йдеться, вона все одно не могла, тому, поклуцавши виделкою в тарілці й подзьобавши, достоту як той горобчик, попросила в поважного товариства вибачення й гайнула собі в дзеркальну залу, де на неї вже чекала її подруга Ядвіся, що добиралася на заняття із сусіднього маєтку. Раз на тиждень пані Малгожата спеціально приїздила до дівчаток зі Львова давати їм уроки танців.

Танцювати Софійка любила. Коли подруга вже втомлено покотом падала на довгу лаву, що простягалася вздовж стіни, вона вперто викручувала витіюваті па.

Станіслав Скарбек, що випадково (а може, й не дуже) зазирнув у дзеркальну залу для танців, увесь час протирав